

Zrozumiteľne o smerovaní ekonomiky

10/2026

www.klub500.sk

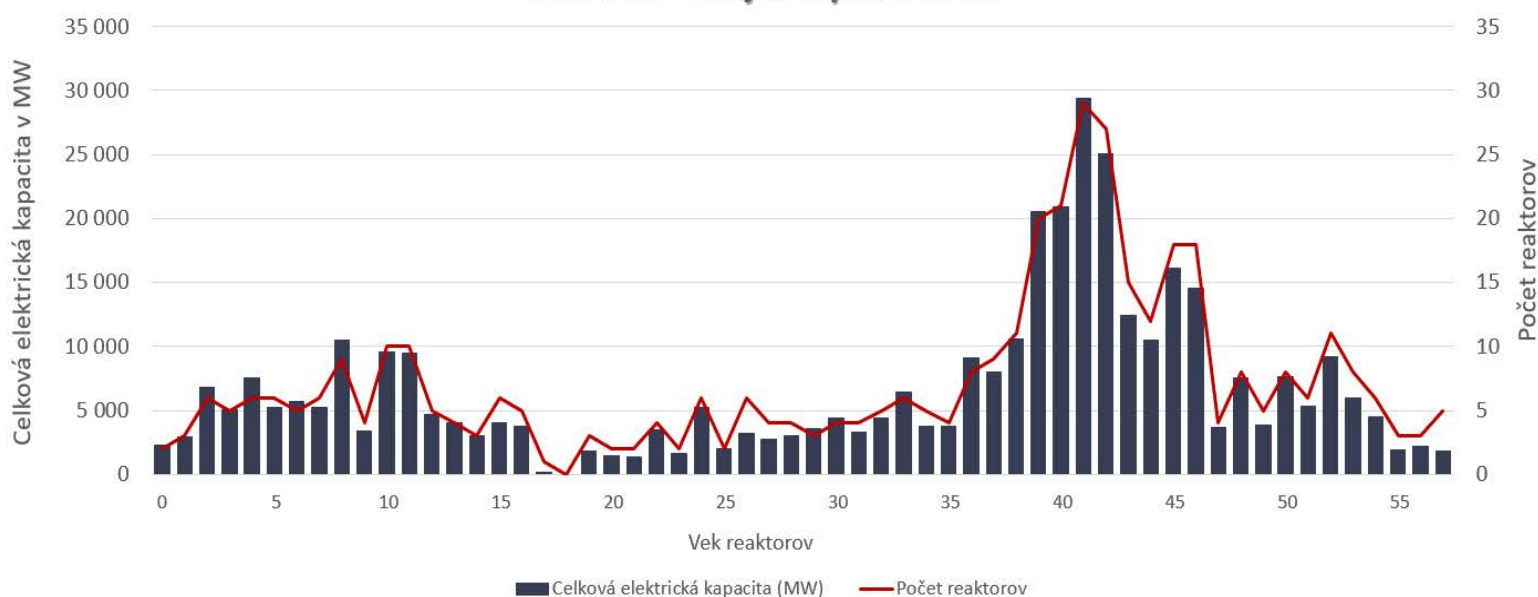

www.linkedin.com/company/klub-500

Ekonomika • Trendy • Analýzy

I. GRAF TÝŽDŇA

Rozloženie veku jadrových reaktorov

Zdroj: IAEA

Pozn.: Údaje k júlu 2026. Celková elektrická kapacita predstavuje 379 700 MW. Celkový počet reaktorov je 417.

EURÓPA CHCE VIAC ELEKTRINY, NO JADROVÝ VÝKON STARNE

Európska komisia v júli predstavila Akčný plán elektrifikácie, ktorého ambíciou je výrazne zvýšiť využívanie elektriny v kľúčových segmentoch hospodárstva. Elektrina dnes predstavuje približne 23 % konečnej spotreby energie v Európskej únii. Na tejto úrovni sa drží posledných 10 rokov. Komisia pritom pracuje s referenčnou hodnotou 32 % v roku 2030 a s indikatívnym cieľom 46 % do roku 2040, čo predstavuje veľmi ambiciózný nárast.

Za týmito číslami sa skrýva zásadná otázka, ktorú nemožno prekryť klimatickými cieľmi

ani politickými heslami: má Európa dostatok stabilnej, dostupnej a cenovo konkurencieschopnej elektriny, aby mohla takýto presun spotreby bezpečne uskutočniť?

Pochybnosti vyvoláva už samotný stav energetickej infraštruktúry. Európska komisia priznáva, že získanie pripojenia do elektrizačnej sústavy môže trvať roky. Práve tu sa odhaľuje hlavný rozpor celej stratégie. EÚ chce totiž elektrifikovať čoraz väčšiu časť hospodárstva v čase, keď elektrina zostáva pre mnohé podniky drahá, siete narážajú na kapacitné limity a dostatok stabilných nízkoemisných zdrojov stále nie je zabezpečený. Európa tak zrýchľuje presun k elektrine skôr, než

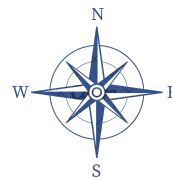
Diana Motúzová

motuzova@klub500.sk

+421 903 259 633

Zrozumiteľne o smerovaní ekonomiky

10/2026

www.klub500.skwww.linkedin.com/company/klub-500

Ekonomika • Trendy • Analýzy

má vybudované podmienky, na ktorých má tento presun stať.

Vekové rozloženie reaktorov môže byť investičným varovaním

Jedným z kľúčových stabilných nízkoemisných zdrojov je jadrová energia. Vo svete bolo k júlu 2026 v prevádzke 417 reaktorov s celkovou elektrickou kapacitou 379,7 GW. Zásadná časť výkonu je koncentrovaná v blokoch vo veku približne 39 až 46 rokov. Najmenej 40 rokov má 207 reaktorov, teda takmer polovica svetovej flotily. Tieto reaktory predstavujú približne 182,5 GW, čiže 48 % celkového výkonu. Okrem toho najmenej 45 rokov má 103 reaktorov, vek 50 rokov alebo viac dosiahlo 50 blokov. Medián veku svetovej flotily je približne 39 rokov.

Samotný vek pritom automaticky neznamena, že elektrárne musí byť odstavená. Pri splnení bezpečnostných podmienok, modernizácii zariadení a súhlase nezávislého regulačného orgánu možno životnosť viacerých blokov predlžovať. Strategickým problémom je skôr koncentrácia veku, keďže veľká časť dnešnej jadrovej kapacity vznikala v podobnom období a v podobnom období sa bude rozhodovať aj o jej ďalšej prevádzke alebo náhrade.

Graf týždňa preto zobrazuje akýsi investičný kalendár. Ukazuje, že počas nasledujúcich desaťročí sa bude musieť naraz modernizovať, nahrádzať alebo odstavovať

značná časť stabilného nízkoemisného výkonu. Ak sa rozhodnutia neprijmú včas, Európa môže strácať existujúce jadrové zdroje práve v období, keď bude politicky zvyšovať spotrebu elektriny v doprave, vykurovaní, priemysle, pri výrobe vodíka a v dátových centrách. Výsledkom by nebola iba vyššia cena energie, ale aj nedostatok garantovaného výkonu, ktorý nemožno vyriešiť administratívnym cieľom ani dodatočne inštalovanými solárnymi panelmi.

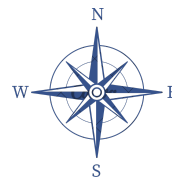
Sústava nepotrebuje iba ročnú výrobu, ale aj disponibilný výkon v každej hodine

Diskusia o energetickom mixe sa príliš často redukuje na množstvo vyrobenej elektriny za celý rok. Elektrizácia sústavy však musí byť vyrovnaná v každom okamihu. Nestačí, že zdroj počas roka vyrobí veľké množstvo megawatthodín. Elektrina musí byť dostupná aj počas zimného pracovného dňa, večer po západe slnka, pri nízkej výrobe veterných elektrární a vysokej priemyselnej spotrebe.

Z klimatického hľadiska patrí jadro medzi nízkoemisné zdroje. Jadrová elektrárňa však zároveň poskytuje vysokú a predvídateľnú výrobu nezávislú od dennej doby a momentálneho počasia. V tom spočíva jej systémová hodnota, ktorú nemožno zachytiť jednoduchým porovnaním investičných nákladov na jeden megawatt inštalovaného výkonu.

Výpovedné sú aj čínske dáta. Jeden

Zrozumiteľne o smerovaní ekonomiky

10/2026

www.klub500.skwww.linkedin.com/company/klub-500

Ekonomika • Trendy • Analýzy

gigawatt jadrového výkonu tam v roku 2025 vyrobil približne rovnaké množstvo elektriny ako 7,7 GW fotovoltického výkonu. Tento pomer nemožno mechanicky prenášať na každú krajinu, pretože závisí od miestnych podmienok a využitia elektrární. Dobré však ukazuje, prečo jeden gigawatt fotovoltiky nie je z pohľadu sústavy rovnocenný jednému gigawattu stabilného zdroja.

Najväčšou slabinou jadra je čas

Jadrová energetika má nízke emisie, vysokú energetickú hustotu a dlhú životnosť. Nie je však riešením, ktoré možno objednať až vo chvíli, keď v sústave začne chýbať výkon. Nový reaktor totiž nevzniká iba počas samotnej výstavby. Projektu predchádza výber lokality, posudzovanie vplyvov na životné prostredie, povoľovanie, bezpečnostné hodnotenie, príprava financovania, zazmluvnenie technológie, vybudovanie dodávateľského reťazca a zabezpečenie kvalifikovaných pracovníkov. Až potom možno začať stavebné práce, ktoré samy o sebe trvajú roky.

Obnovu flotily zároveň obmedzujú kapacity výrobcov reaktorov a kľúčových jadrových komponentov. Ak začne nové bloky pripravovať viac krajín naraz, budú súťažiť o obmedzené výrobné kapacity, inžinierske tímy aj kvalifikovaných pracovníkov. To môže výstavbu ďalej predlžovať a predražovať.

IEA upozorňuje, že nové jadrové projekty

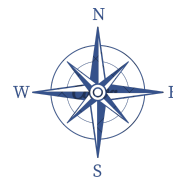
sa financujú ťažko práve pre vysokú kapitálovú náročnosť, technickú komplexnosť, dlhú výstavbu a riziko prekročenia rozpočtu. Celkový čas od začiatku projektu po dosiahnutie bodu návratnosti môže pri veľkom reaktore predstavovať 20 až 30 rokov. Pre európsku politiku z toho vyplýva zásadný časový nesúlad. Komisia chce dosiahnuť výrazné zvýšenie elektrifikácie už do roku 2030, no veľký jadrový projekt, o ktorom sa začne vážne rozhodovať až na konci desaťročia, tento dopyt nepokryje. Reaktor potrebný v druhej polovici tridsiatych rokov musí byť predmetom rozhodovania, povoľovania a prípravy už dnes. Európa preto nemôže súčasne odkladať rozhodnutia o jadre, zvyšovať spotrebu elektriny a predpokladať, že chýbajúci stabilný výkon sa neskôr nejako objaví.

Vzhľadom na vekovú štruktúru flotily bude jednou z najdôležitejších úloh bezpečné predlžovanie životnosti existujúcich blokov všade tam, kde to technický stav a rozhodnutie regulátora umožnia. Európska komisia odhaduje, že na realizáciu jadrových zámerov členských štátov bude do roku 2050 potrebných približne 241 miliárd eur. Táto suma zahŕňa predlžovanie životnosti existujúcich blokov aj výstavbu nových veľkých jadrových elektrární.

Malé modulárne reaktory môžu pomôcť, nie však okamžite

Dôležitú úlohu môžu v budúcnosti zohrať malé modulárne reaktory. Ich zásadnou

Zrozumiteľne o smerovaní ekonomiky

10/2026

www.klub500.skwww.linkedin.com/company/klub-500

Ekonomika • Trendy • Analýzy

výhodou má byť možnosť štandardizovať dizajn, vyrábať väčšiu časť komponentov v továrňach a jednotlivé moduly nasadzovať postupne. Takéto modulárne reaktory by mohli byť vhodné aj pre priemyselné areály, výrobu procesného tepla, centralizované zásobovanie teplom, vodík či stabilné zásobovanie veľkých dátových centier.

Európska komisia prijala v marci 2026 stratégiu, ktorej cieľom je uviesť prvé takéto európske projekty do prevádzky začiatkom tridsiatych rokov. Európska komisia očakáva, že ich celková kapacita v EÚ by mohla do roku 2050 dosiahnuť 17 až 53 GW. IEA pritom odhaduje, že ich kapacita v rámci Únie by mohla do roku 2050 postupne narásť len na 15,3 GW.

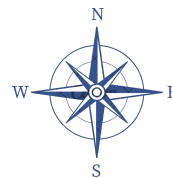
Ak na cieľ Európskej komisie zvýšiť elektrifikáciu na 32 % do roku 2030 aplikujeme odhad IEA, znamenalo by to približne 600 TWh dodatočnej ročnej spotreby elektriny. Kapacita malých modulárnych reaktorov však bude v roku 2030 ešte výrazne pod spodnou hranicou odhadovaného rozpätia 17 až 53 GW, ktoré sa vzťahuje až na rok 2050. Ani horná hranica tohto rozpätia by pri 90-percentnom využití nevyrobila viac než

približne 418 TWh ročne, pričom dovedy bude spotreba elektriny v dôsledku ďalšej elektrifikácie výrazne vyššia.

Treba zároveň zdôrazniť, že malé modulárne reaktory zatiaľ nemožno považovať za hotové masovo dostupné riešenie. Prvé projekty budú musieť preukázať cenu, harmonogram výstavby, licencovateľnosť aj schopnosť sériovej výroby. Ekonomická výhoda modularity sa dostaví len vtedy, ak sa bude stavať väčší počet rovnakých jednotiek. Ak by každá krajina požadovala odlišnú konštrukciu a samostatný povolovací proces, podstatná časť očakávaných úspor by sa stratila.

Elektrifikácia nemôže byť ideologickým cieľom ani administratívnym ukazovateľom úspechu. Musí byť výsledkom technologickej a ekonomickej racionality. A tam, kde má elektrina nahrádzať iné formy energie, musí byť dostupná, stabilná a cenovo konkurencieschopná. Bez jadrovej energie bude splnenie týchto podmienok podstatne náročnejšie a pre európsky priemysel pravdepodobne aj podstatne drahšie.

Zrozumiteľne o smerovaní ekonomiky

10/2026

www.klub500.sk

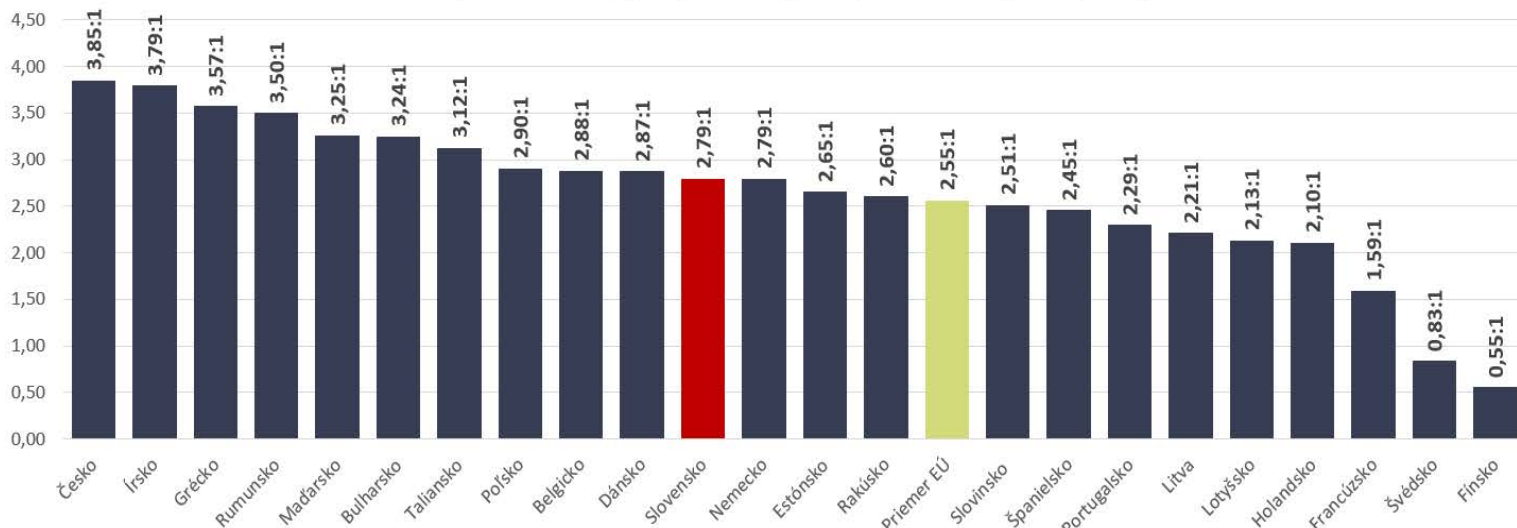

www.linkedin.com/company/klub-500

Ekonomika • Trendy • Analýzy

II. SLOVENSKO V EÚ

Pomer cien elektriny a zemného plynu pre energeticky náročných priemyselných odberateľov

Zdroj: Eurostat

Pozn.: Údaje za 2. polrok 2025. Pri elektrine je použitý pásma IF, ktoré zahŕňa ročnú spotrebu od 70 000 do 149 999 MWh, a pri zemnom plyne pásma I4, ktoré zahŕňa ročnú spotrebu od 100 000 do 999 999 GJ, teda približne od 27 778 do 277 778 MWh. Spotrebný rozsah pásma IF sa po prepočte nachádza v rámci pásma I4, preto sú tieto kategórie použité ako približné porovnanie cien pre veľkých a energeticky náročných odberateľov. Pásma však nie sú úplne ekvivalentné, keďže pásma I4 je širšie a údaje nemusia predstavovať rovnaké podniky ani rovnakú štruktúru spotrebiteľov. Výsledky je preto potrebné interpretovať ako orientačné porovnanie jednotkových cien energií vo vybraných pásmach vysokej spotreby, nie ako porovnanie cien pre totožnú skupinu podnikov. Ceny sú porovnávané za rovnaké obdobie, v jednotkách EUR/MWh a pri rovnakej úrovni zahrnutia daní a poplatkov.

CENOVĽO DOSTUPNÁ ELEKTRINA JE PODMIENKOU ELEKTRIFIKÁCIE, NIE JEJ VÝSLEDKOM

Predchádzajúca analýza upozornila, že rozsiahlejšia elektrifikácia hospodárstva si vyžaduje dostatok stabilných výrobných zdrojov. Ani stabilita dodávok však sama osebe nestačí. Priemyselný podnik potrebuje elektrinu nielen fyzicky dostupnú, ale aj cenovo konkurencieschopnú a predvídateľnú počas celej životnosti investície.

Práve ekonomika elektrifikácie je jednou z najslabších stránok nového Akčného plánu elektrifikácie Európskej komisie. Komisia správne identifikuje vysoké ceny elektriny ako jednu z hlavných prekážok transformácie. Namiesto jasného cieľa

znižit absolútnu cenu elektriny na úroveň porovnateľnú s globálnymi konkurentmi však zavádza relatívny ukazovateľ, ktorým je pomer ceny elektriny k cene zemného plynu. Do roku 2030 chce tento pomer znížiť najviac na 2 : 1 pre priemysel. Inými slovami, elektrina by nemala stáť viac ako dvojnásobok ceny rovnakého množstva energie v zemnom plyne.

Slovensko je výrazne nad cieľom Komisie

Ak porovnáme ceny elektriny a zemného plynu pre veľkých a energeticky náročných priemyselných odberateľov v 2. polroku 2025, na Slovensku dosahoval tento pomer približne 2,79 : 1, zatiaľ čo priemer Európskej únie predstavoval 2,55 : 1. Slovensko sa tak nachádzalo nad priemerom EÚ a výrazne nad cieľovou

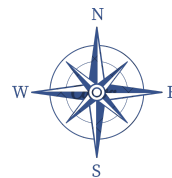
Diana Motúzová

motuzova@klub500.sk

+421 903 259 633

Zrozumiteľne o smerovaní ekonomiky

10/2026

www.klub500.skwww.linkedin.com/company/klub-500

Ekonomika • Trendy • Analýzy

hodnotou, ktorú chce Komisia dosiahnuť do konca desaťročia.

Hoci spotrebné pásma pri elektrine a plyne nie sú úplne totožné, porovnanie poskytuje relevantný obraz o cenových podmienkach elektrifikácie energeticky náročného priemyslu. Údaje sú za rovnaké obdobie, v rovnakej jednotke a pri rovnakej úrovni zahrnutia daní a poplatkov. Graf tak spoľahlivo zachytáva rozdiely medzi krajinami a ukazuje, kde vysoká cena elektriny voči plynu oslabuje ekonomickú motiváciu nahrádzať plynové technológie elektrickými.

Lepší pomer ešte nemusí znamenať lacnejšiu elektrinu

Najväčšou slabinou ukazovateľa je jeho relativita. Pomer elektriny a plynu sa môže zlepšiť dvoma spôsobmi: elektrina zlacnie alebo plyn zdražie. Pre podnik však tieto scenáre predstavujú úplne odlišný výsledok.

Ak by cena elektriny na Slovensku zostala nezmenená, pomer by mohol klesnúť z 2,79 na 2 aj vtedy, keby cena plynu vzrástla približne o 40 %. Štatistický cieľ Komisie by bol splnený, no energetické náklady priemyslu by sa neznížili. Naopak, podniky využívajúce plyn by čelili ďalšiemu zhoršeniu konkurencieschopnosti.

Rovnaký problém vzniká pri porovnávaní krajín. Nízky pomer nemusí znamenať, že elektrina je lacná. Môže byť výsledkom

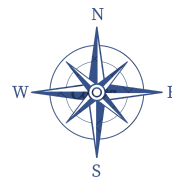
mimoriadne drahého plynu. Ani pomer 2 : 1 preto automaticky nevytvára ekonomický priestor na elektrifikáciu pecí, výroby pary, procesného tepla alebo ďalších energeticky náročných procesov. Relatívny pomer je teda nedostatočný ukazovateľ, keďže pre podniky je rozhodujúca absolútna cena elektriny, rovnako jej predvídateľnosť a porovnanie s cenami v konkurenčných regiónoch.

Vo všeobecnosti by sa cenová dostupnosť elektriny nemala posudzovať prostredníctvom jej administratívne stanoveného pomeru k cene zemného plynu. Ide o úradnícky pohľad, ktorý umelo prepája dve rozdielne komodity s odlišnou nákladovou štruktúrou, spôsobom výroby a úlohou v hospodárstve. Pre elektrinu a plyn by preto mali byť stanovené samostatné štandardy cenovej konkurencieschopnosti. Skutočným riešením by malo byť odpojenie cenotvorby elektriny od cien plynu a stanovenie cien elektriny na základe regulačných rámcov, kde cena zohľadňuje oprávnené náklady výrobcu a primeraný zisk, bez vplyvu burzovej cenotvorby.

Konkurencieschopnosť sa nemeria voči plynu, ale voči USA a Číne

Európsky podnik nesúťaží iba s alternatívnym plynovým zariadením vo vedľajšej výrobní hale, ale aj s podnikmi v Spojených štátoch, Číne, Indii, na Blízkom východe a v ďalších regiónoch, kde sú ceny energie často podstatne nižšie.

Zrozumiteľne o smerovaní ekonomiky

10/2026

www.klub500.skwww.linkedin.com/company/klub-500

Ekonomika • Trendy • Analýzy

Podľa údajov dosahovala v roku 2024 priemyselná cena elektriny v EÚ približne 199 eur/MWh. V Spojených štátoch predstavovala približne 75 eur/MWh a v Číne 82 eur/MWh. Európska elektrina tak bola viac než dvojnásobne drahšia ako u dvoch hlavných globálnych konkurentov.

To je pre posudzovanie elektrifikácie podstatnejší údaj než pomer k cene európskeho plynu. Aj keby sa pomer elektriny a plynu znížil na 2 : 1, elektrina môže zostať globálne nekonkurencieschopná. Elektrifikovať výrobu elektrinou, ktorá je systémovo drahšia než u konkurentov, nie je priemyselná stratégia. Európske podniky už nemajú priestor prenášať rastúce energetické náklady do cien bez toho, aby stratili zákazníkov a trhovú podiely. Ak bude elektrina naďalej výrazne drahšia než v USA či Číne, výsledkom nebude úspešná elektrifikácia, ale zatváranie prevádzok, odklad investícií a presun výroby mimo Európy.

Lacné výrobné zdroje automaticky neznamenajú lacnú elektrinu

Problémom európskej cenotvorby je, že burzová cena sa stala rozhodujúcim referenčným bodom aj pre elektrinu určenú priemyslu. Cenu na krátkodobom trhu pritom prostredníctvom princípu „marginal pricing“ určuje posledný, najdrahší zdroj potrebný na pokrytie dopytu, akým je často plynová elektráreň.

Vysoké ceny plynu sa tak prenášajú aj do ceny elektriny vyrobenej z jadra či vody za podstatne nižšie náklady.

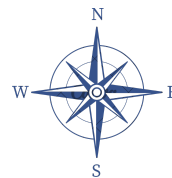
Burza má opodstatnenie pri obchodovaní krátkodobých prebytkov, vyrovnávaní ponuky a dopytu a zabezpečovaní likvidity. Nemala by však určovať dlhodobú cenu elektriny pre priemysel v systéme, kde sú výroba, sieť a dostupnosť zdrojov výrazne koncentrované a elektrinu nemožno nakupovať ani prepravovať rovnako ako bežnú globálnu komoditu na klasickom konkurenčnom trhu.

Bez zásadnej reformy burzovej cenotvorby a princípu marginal pricing sa výhody nízkonákladových jadrových a ďalších stabilných zdrojov nepremietnu v dostatočnej miere do cien pre priemyselných odberateľov. Aktuálne sú vysoké ceny elektriny priamym dôsledkom burzovej cenotvorby, preto je nevyhnutné celý systém zásadne zmeniť. Pred zavedením súčasného burzového modelu mala Európa voči globálnym konkurentom výrazne priaznivejšiu cenovú pozíciu. Bez zmeny systému sa k energetickej konkurencieschopnosti nevráti.

Elektrifikácia si vyžiada sieť. Otázkou je, kto ich zaplatí

Cena samotnej elektriny je iba jednou časťou problému. Rozsiahlejšia elektrifikácia dopravy, vykurovania a priemyslu si bude vyžadovať masívne

Zrozumiteľne o smerovaní ekonomiky

10/2026

www.klub500.skwww.linkedin.com/company/klub-500

Ekonomika • Trendy • Analýzy

rozšírenie prenosových a distribučných sietí.

Európska komisia odhaduje, že do roku 2040 bude potrebné investovať približne 730 miliárd eur do distribučných a ďalších 477 miliárd eur do prenosových sietí. Celková investičná potreba tak presahuje 1,2 bilióna eur. Komisia zároveň očakáva, že sieťové náklady budú v budúcnosti tvoriť ešte významnejšiu časť účtov za elektrinu.

Európska komisia pritom v Akčnom pláne pre cenovo dostupnú energiu sama priznáva, že s rastúcou komplexitou elektrizačného systému rastú aj náklady. Náklady na riadenie preťaženia sietí, najmä prostredníctvom redispečingu, dosiahli v roku 2022 sumu 5,2 miliardy eur, pričom do roku 2030 by mohli vzrásť až na 26 miliárd eur, teda výsledná suma by mala byť päťnásobne vyššia.

Budovanie sietí je nevyhnutné. Zásadnou otázkou však zostáva financovanie. Ak sa väčšina nákladov automaticky preniesie do sieťových taríf, môže vzniknúť paradox: infraštruktúra budovaná na podporu elektrifikácie zvýši konečnú cenu elektriny natolko, že elektrifikované riešenie prestane byť ekonomicky atraktívne.

Priemysel nie je batéria

Komisia vidí časť riešenia v dynamických cenách, flexibilita a presúvaní spotreby do hodín s lacnejšou elektrinou. Tento prístup môže fungovať pri nabíjaní elektrických vozidiel, batériách, tepelných úložiskách

alebo niektorých výrobných procesoch.

Veľká časť energeticky náročného priemyslu však takúto flexibilitu nemá. Sklársku pec či hutnícke zariadenie nemožno ľubovoľne vypínať podľa hodinovej ceny na burze. Odstavenie alebo prudká zmena výkonu môže poškodiť zariadenie, znehodnotiť výrobu alebo spôsobiť náklady, ktoré mnohonásobne prevýšia úsporu elektriny.

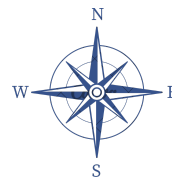
Flexibilitu je správne odmeňovať, nemožno však penalizovať podniky, ktorých technológia si vyžaduje stabilný a nepretržitý odber. Dynamické tarify sú doplnkovým nástrojom. Nie sú náhradou za dlhodobu konkurencieschopnú cenu elektriny pre základnú priemyselnú výrobu.

Elektrifikácia potrebuje absolútny cenový cieľ

Skutočným meradlom úspechu európskej energetickej politiky nemá byť iba podiel elektriny na konečnej spotrebe ani jej pomer k cene plynu. Potrebný je absolútny a transparentný benchmark konečnej priemyselnej ceny v eurách za megawatthodinu.

Takýto benchmark musí zahŕňať cenu komodity, siete, dane, odvody a systémové náklady. Musí sa porovnávať s USA, Čínou a ďalšími konkurenčnými regiónmi a zohľadňovať predvídateľnosť ceny počas životnosti priemyselnej investície. Elektrina a plyn majú rozdielnu nákladovú štruktúru aj rozdielnu úlohu vo výrobných procesoch,

Zrozumiteľne o smerovaní ekonomiky

10/2026

www.klub500.skwww.linkedin.com/company/klub-500

Ekonomika • Trendy • Analýzy

preto by mali mať samostatné ukazovatele konkurencieschopnosti.

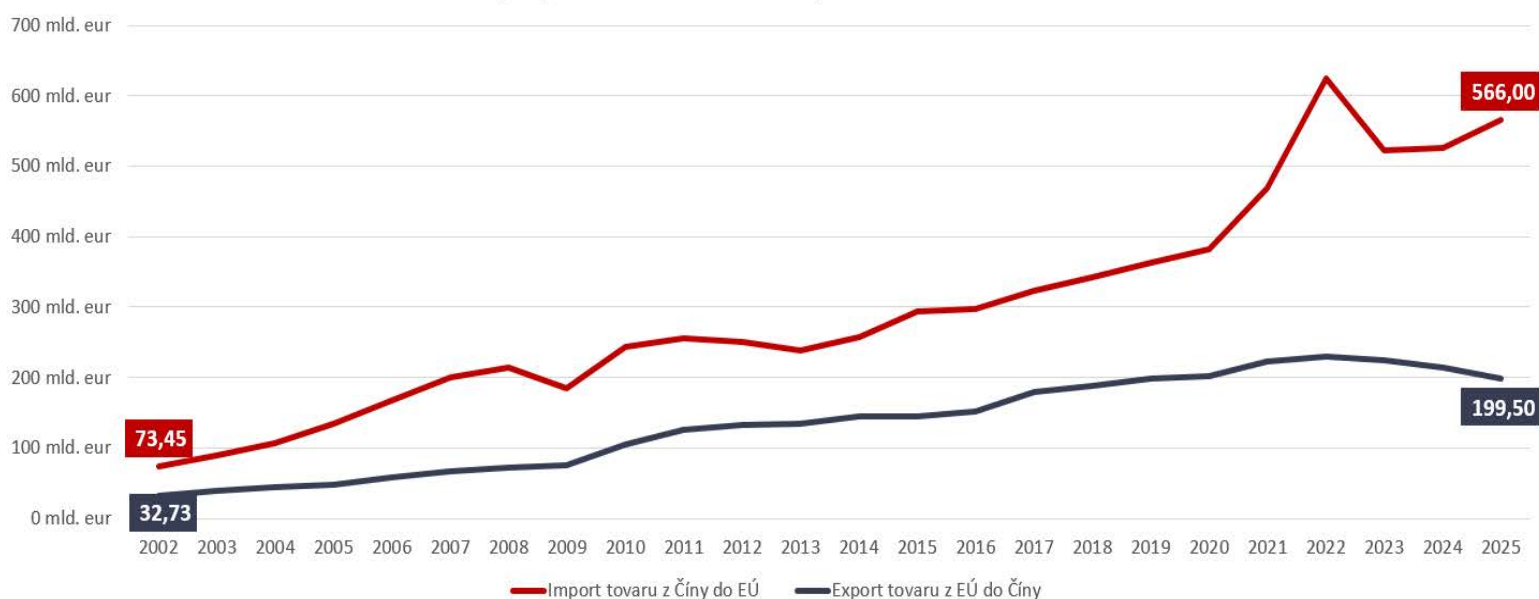
Podnik zároveň potrebuje vedieť, kedy bude pripojený, aký výkon bude mať garantovaný, koľko bude platiť za sieť a kto pokryje ekonomický rozdiel medzi existujúcim a elektrifikovaným procesom. Dotácia na nákup novej elektrickej technológie nepomôže, ak bude jej každoročná prevádzka dlhodobo stratová.

Elektrifikácia založená na dostupnej,

stabilnej a najmä konkurencieschopnej elektrine môže byť príležitosťou na modernizáciu priemyslu. Elektrifikácia založená na drahej elektrine, rastúcich sieťových poplatkoch a administratívne vytváranom dopyte sa môže zmeniť na program presunu výroby mimo Európy. Komisia preto nemá posudzovať úspech podľa toho, koľko spotreby sa podarilo previesť na elektrinu. Rozhodujúce bude, koľko konkurencieschopnej priemyselnej výroby po tejto transformácii v Európe zostane.

III. SVET A MY

Vývoj obchodu medzi Európskou úniou a Čínou

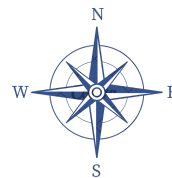
Zdroj: Eurostat
Pozn.: Export tovaru z Číny do EÚ narástol v rokoch 2002 – 2025 o 671 %, v rokoch 2019 – 2025 o 56 % a v rokoch 2024 – 2025 o 7,8 %.
Export tovaru z EÚ do Číny narástol v rokoch 2002 – 2025 o 509 %, v rokoch 2019 – 2025 o 0,5 %, v rokoch 2024 – 2025 poklesol o 6,6 %.

Diana Motúžová

motuzova@klub500.sk

+421 903 259 633

Zrozumiteľne o smerovaní ekonomiky

10/2026

www.klub500.skwww.linkedin.com/company/klub-500

Ekonomika • Trendy • Analýzy

MILIARDA EUR DENNE: OBCHODNÁ NEROVNOVÁHA, KTORÁ MENÍ EURÓPU

Európa za posledné dve desaťročia výrazne zvýšila svoju obchodnú výmenu s Čínou. Problém je, že čoraz viac ide o výmenu, v ktorej jedna strana vyrába a druhá nakupuje. Kým čínsky tovar zaplavuje európsky trh v rekordných objemoch, schopnosť EÚ presadiť sa v Číne stráca dynamiku. Výsledkom nie je iba rastúci obchodný deficit, ale aj postupný presun priemyselnej, technologickej a napokon politickej sily smerom na východ.

V roku 2002 dovezla EÚ z Číny tovar za 73,45 miliardy eur. Do roku 2025 táto suma vzrástla na 566 miliárd. Európsky export do Číny sa síce za rovnaké obdobie zvýšil z 32,73 na 199,5 miliardy eur, no v posledných rokoch sa jeho rast prakticky zastavil. Nožnice medzi oboma ekonomikami sa preto neustále roztvárajú, pričom Európa sa čoraz viac približuje k pozícii bohatého spotrebiteľského trhu, ktorý si výrobky, technológie aj časť svojej budúcnosti objednáva zvonka. Rozdiel je 366,5 miliardy eur. Obchodný deficit medzi EÚ a čínskym drakom tak predstavuje zhruba 1 miliardu eur za každý deň. Za 23 rokov sa obchodný deficit EÚ voči Číne zväčšil približne devätnásobne.

Európa sa nestala obchodným trpaslíkom. Stále patrí k najsilnejším exportným centráм sveta, no napriek tomu sa v jej vzťahu s Čínou otvára čoraz väčšia trhlina. Podiel Európskej únie na svetovom vývoze

postupne klesá a obchod s Čínou odhaľuje osobitnú slabinu: kým EÚ dokáže úspešne vyvážať do veľkej časti sveta, vo vzťahu s Čínou sa čoraz viac dostáva do pozície odberateľa, čo odzrkadľuje rastúcu asymetriu medzi týmito dvoma obchodnými veľmocami.

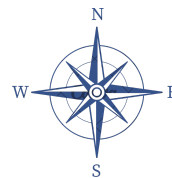
Najväčší zlom prišiel po roku 2019

Pri pohľade na celé obdobie môže situácia pôsobiť relatívne vyvážene. Čínsky export do EÚ od roku 2002 vzrástol o 671 percent, európsky export do Číny o 509 percent. Obe strany teda obchodujú násobne viac než pred dvoma desaťročiami. Skutočné varovanie však ukazuje kratšie obdobie.

Medzi rokmi 2019 a 2025 vzrástol dovoz z Číny do EÚ o 56 percent. Európsky export do Číny sa za rovnaký čas zvýšil iba o 0,5 percenta. Čínsky predaj v Európe tak aj v posledných rokoch pokračoval v masívnej expanzii, zatiaľ čo európsky predaj v Číne prakticky zamrzol.

Z čísel vyplýva, že obchodný deficit sa medzi rokmi 2019 a 2025 viac než zdvojnásobil. Nejde teda iba o dlhodobý trend spôsobený rastom cien, globalizáciou alebo postupným zapájaním Číny do svetového obchodu. Nerovnováha sa zrýchľuje práve v najnovšom období. Ešte výraznejšie je to medzi rokmi 2024 a 2025. Dovoz z Číny vzrástol o 7,8 percenta, zatiaľ čo export EÚ do Číny klesol o 6,6 percenta. Len za jediný rok sa tak obchodná medzera rozšírila približne o 55 miliárd eur.

Zrozumiteľne o smerovaní ekonomiky

10/2026

www.klub500.skwww.linkedin.com/company/klub-500

Ekonomika • Trendy • Analýzy

Európske oslabovanie nie je iba výsledkom čínskej sily

Čína rastie vďaka cielenej podpore priemyslu, rozsiahlym investíciám a schopnosti rýchlo škálovať výrobu. Európsky problém však nevzniká iba v Pekingu. Vzniká aj doma.

EÚ zápasí s vysokými cenami energií, pomalým povoľovaním investícií, fragmentovaným kapitálovým trhom, nedostatkom rizikového kapitálu a komplikovaným regulačným prostredím. Dokáže vytvárať špičkový výskum, no príliš často nedokáže zabezpečiť jeho rýchle financovanie, komercializáciu a masovú výrobu.

Čína medzitým ukazuje, že ekonomika budúcnosti nebude stáť iba na tom, kto niečo vynájde. Rozhodovať bude aj to, kto to dokáže vyrobiť rýchlo, lacno a vo veľkom. Práve tu sa začína meniť rozdelenie ekonomickej moci. Európa zostáva pomerne bohatým, technologicky vyspelým a exportne silným regiónom. Jej pozícia však už nie je samozrejmalá. Čína sa z dodávateľa lacných výrobkov mení na

konkurenta v odvetviach, na ktorých chce EÚ postaviť vlastnú budúcnosť.

Európa nepotrebuje izoláciu, ale stratégiu

Riešením nie je úplné odstrihnutie od Číny. Takýto krok by bol ekonomicky nákladný a v mnohých oblastiach nereálny. Európa však musí prestať zamieňať otvorenosť za pasivitu. Musí rozlišovať medzi bežným obchodom a strategickou závislosťou. V kritických odvetviach potrebuje budovať vlastné výrobné kapacity, diverzifikovať dodávateľov a vytvárať podmienky, v ktorých sa oplatí investovať priamo v EÚ.

EÚ má šancu zostať obchodnou veľmocou, no jej sila sa môže postupne vyprázdňovať, ak bude čoraz viac spotrebúvať technológie a výrobky, ktoré sa naučí vyrábať niekto iný. Varovaním nie je samotný rast Číny, ale riziko, že Európa naň odpovie iba ďalším dovozom. Ak Európa nezačne vo väčšej miere vyrábať budúcnosť sama, nebude ju od Číny iba kupovať. Spolu s ňou si bude kupovať aj vlastnú závislosť.

